

David a Marie (4.adv.ne / B) 18.12.2005

2Sam 7,1-5.8b-12.14a.16; Lk 1,26-38

Chtěl jsem mluvit o Marii, o její statečnosti, o schopnosti rozhodnout se, riskovat, nekalkulovat. O intuici toho, kdo se dovede zbláznit do druhého (úmyslně nepoužívám „zamilovat se“, ale klidně si to tam dosadte). Jedině „blázni“ se pustí do něčeho velikého, ti, kdo se patřičně nadchnou a riskují, se vydají na cestu s někým, za něčím, pro něco – Abrahám, Kolumbus, Michelangelo, Gánhdí, Jan Předchůdce Páně. Každý, kdo se vědomě rozhodl mít dítě, kdo se postavil proti zlu, pro dobro, svobodu ... Ale protože se letošní Advent zamýšlíme nad tím, co znamená „**připravit cestu Pánu**“ a protože text 1.čtení z 2Sam 7.kap. je velice důležitý, zkusím se mu věnovat. Navíc je trochu pracný, aby se člověk dostal k pochopení, alespoň mně to trvalo. Přes tento text se také dostaneme k velikosti Marie. Text o zvěstování se čte častěji, u toho se zastavíme brzy. K vlastnímu čtení navrhuji přečíst všech 16 veršů: 2Sam 7,1-16.

David už upevnil své postavení, své království, už si postavil i palác a přemýšlel: „To je trochu trapné. Já mám reprezentativní palác jako jiní králové, ale Archa úmluvy je ve stanu. Postavím Hospodinu také palác.“ Prorok Náthán, se kterým se David radil, říká: „No, Bůh je s tebou, tak se do toho pusť.“ Ale Hospodin má jiný názor než prorok. „Jdi a řekni mému služebníku Davidovi: Ty mně chceš vystavět dům, kde bych bydlel? Nikdy jsem po vás žádný dům nechtěl. Já jsem tě vzal z pastviny od ovcí, abys byl vládcem nad mým izraelským lidem ... byl jsem s tebou ve všem, cos podnikal ... i o svůj lid se postarám ... Davide, **já tobě** postavím dům navěky. Až umřeš, budu stát při tvém synu ... a on vybuduje dům pro mé jméno. Já mu budu Otcem a on mi bude synem ...“

Lituji každého, kdo bude tento úryvek číst v kostele. Herec nebo předčítající musí nejprve pochopit text, než vyjde na jeviště nebo vystoupí k ambonu, jinak to zpacká. Jak tomu rozumět? Hospodin odmítá dům pro sebe. Říká Davidovi: „Človče, já jsem přece budoval vše pro tebe. Davide, co myslíš, kdo koho potřebuje? Kdo je stavitel, budovatel?“ A pak zase verše: „Jsi dobrý, požehnám tobě i tvým potomkům.“ Není to zvláštní? Jako násilně spleené úryvky dohromady. Přece: buď někoho chválím, nebo jej odmítám. Ale toto místo je velice důležité. Porozumět, o co tu jde, jak Hospodin vidí Davida. To je přínosné pro nás, neboť můžeme pochopit, jak Bůh vidí nás. A můžeme pochopit, proč si Bůh vybral zrovna Marii za matku svého syna. Některá místa v Bibli jsou vylíčena dvakrát. A tato událost o úmyslu Davida stavět chrám je popsána znovu v 1.Paralipomenon (Kronik) ve 28.kap. Tam je to jasnější. Všimněte si úrovně Davida - před svými syny a poddanými o sobě říká pravdu. David prohlašuje: „Já jsem chtěl Bohu budovat chrám, ale on mi řekl, prolil jsi mnoho krve. Můj syn Šalomoun vybuduje chrám.“ „Jeho království upevním navěky, jestli bude dodržovat příkazy a právní ustanovení Hospodina. Poslouchejte: **VŽDYCKY SE PTEJTE HOSPODINA NA JEHO NÁZORY!!! ŠALOMOUNE, DOTAZUJ SE VŽDY BOHA!**“ To byly verše 1-10. Pak David předá plány ke stavbě Šalomounovi. David tedy říká svým poddaným: „Hospodin mi řekl, poslouchej, Davide, rozmysli si svůj úmysl o stavění chrámu, protože já rozhodnu, kdo mně bude stavět chrám. Ty ho stavět nebudeš, protože tvoje ruce prolily mnoho krve.“ Tady je klíč k porozumění textu z 2Sam. Teď už může lektor přečíst lekci v neděli v kostele.

Nemohu předvést hlasem, jak lze úryvek přečíst, aby posluchačům došel smysl textu, ale pokusím se to nějak popsat. „Poslouchej, milý kamaráde, ty mi chceš postavit dům? Hochu zlatej, uvědom si, že beze mě nejsi nic, že já jsem tě obdaroval, chránil jsem tě před nepřáteli, já jsem ti dopřál, aby ses stal králem. Ale, kdo bude stavět chrám, o tom si rozhodnu já sám, a ty to nebudeš, ty jsi prolil mnoho krve. Neboj se, vím, jaký jsi, že jsi dobrý, proto požehnám tvému potomstvu. Tvoje potomstvo bude žít navěky. Pro tvé dobré činy. Tys jim ukázal, že se vyplatí dát na Hospodina. Líbíš se mi.“ Známe veliká provinění Davidova. Dobře víme, o čem je řeč: „Máš ruce od krve.“ Uvědomme si, jak je Bůh spravedlivý. Není jako některá maminka, která se nechá vláčet svými pocity: když je děcko hodné, vidí jej růžovými brýlemi, zapomene na všechny nečnosti děcka a jen se nad ním rozplývá. A když

dítě něco provede, tak je zase děcko špatné: „Co já to mám za dítě!?“ Bůh není vláčen emocemi. Ví, že má David řadu chyb, ale má také řadu velmi dobrých vlastností. A Bůh při pohledu na chyby Davidovy nezapomíná na jeho dobré vlastnosti. A při pohledu na dobré vlastnosti Davida nezapomíná na jeho chyby.

V 2Sam 11 je popsán Davidův veliký hřích, **těžký malér**. (Za války jsou všechna provinění brána vážněji. David je navíc králem... Chlapi jsou na frontě, král se válí doma a...) Máme chybné představy o svatých, myslíme si, že nedělají chyby. (V Bibli by se bezchybní dali spočítat na prstech jedné ruky.) Svátí se vyznačovali tím, že říkali: „Ledacos bych dělal jinak.“ Sv. Petr ani Pavel nikdy neříkali, že jsou neomylní. David je svatým králem Izraele. Ale tento svatý král Izraele - tak se to učí všechny židovské děti - udělal také hrozné hříchy a kál se z nich. V 2Sam 24 je popsán veliký hřích Davidův o sčítání lidu. *To bychom si museli vysvětlit. Je to důležité vědět pro náš život.* David se dopustil velice závažných hříchů, ale věděl, co je věřit, dal si tu práci poznat, že Bůh je dobrý. David po svých proviněních dokázal za Bohem jít, protože jeho víra byla zdravá. My často žijeme v iluzích o svatých, že svatý nedělá žádný hřích, svatý se hříchu nedopustí. *To jsou ty špatné životopisy svatých. Mohl bych uvádět celou řadu našich představ. Připomenu jednu: dítě se v náboženství ptalo ctihodné sestry, zda pan farář také chodí na záchod. Jeptiška celá zčervenala, ale nechtěla lhát: „Chodí děti - ale ne tak často.“* Kéž bychom měli takové světce, jako byl David! V životech svatých bývají hříchy - a velmi často ty hříchy pomohly světcům stát se svatými. Odpustit přece není pro Boha problém. Ale není jednoduché si nedělat o sobě iluze, přiznat si pravdu - Bůh nám hlavu neutrhne. Je důležité nekličkovat před Bohem, jednat s ním upřímně a poctivě. *„Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království, protože jsou upřímnější než vy, na nic si nehrají, jsou poctivější.“* (srov. Mt 21,28-31)

Takže 2Sam 7 líčí, jak David chce stavět chrám. A později 11. kap. pak vypráví, jak se později David provinil. Bůh ví, co je v Davidovi dobrého, ale také ví o jeho nevyřešených věcech. David má řadu výtečných vlastností a proto si ho Bůh váží, proto je David použitelný, ale má v sobě také řadu nevyřešených věcí a proto ho Hospodin nenechá utéci do zbožného podniku. Myslím si, že na dramatickém příběhu Davida je nádherným způsobem ukázáno, jak to může být s námi. Kdybychom slyšeli psychologické poučení, bylo by ploché proti vyprávění. Je vidět, že naše snaha po hříchu honem napravovat zlo nějakým zbožným skutkem může být zavádějící. Napadlo by vás to? Mě ne. **Jsme pokažení nebiblickou zbožností!** Kolik křesťanských chrámů bylo v dějinách církve postaveno zbožnými vladaři, kteří se neptali Boha, zda smějí stavět chrám? Chtěli odčinit svoji vinu a honem se dali do stavby krásného chrámu. Konec konců, i jeruzalémský chrám v době Ježíšově, nechal renovovat s velkými investicemi Herodes a jaký to byl vladař? – No, vrah nejen děťátek. Je důležité si všimnout: Bůh bere Davida vážně, David je v něčem dobrý, v něčem je špatný, potřebuje dozrát. A tak to Bůh jasně, podle našeho pocitu možná drasticky, dává Davidovi najevo a říká: Ty mně chceš stavět dům? Mám tě rád, cením si tě, proto jsem tě tak vyzdvihl, ale chrám stavět nebudeš. Neříká: „Davide, ty ještě provedeš hrozné věci.“ O „rukou od krve“ je řeč v 1Par, ne v 2Sam. Bůh pouze říká, já jsem soběstačný, nejsem odkázaný na tebe, na tvou pomoc. Samozřejmě mu neříká – máš před sebou ještě největší hříchy.

Bůh je ochoten člověku hříchy odpouštět, ale to neznamená, že se můžeme bezhlavě hrnout do superzbožnosti, že nějak honem, honem začneme ze sebe ždímat stůj co stůj všelijaké dobré skutky. David má řadu dobrých vlastností. I Ježíš se o Davidovi vyjadřuje uctivě, ne proto, že to byl jeho pra-pra-pra-pradědeček, ale že David byl velikou osobností. David má i svoje chyby, a Bůh mu je netoleruje. Ale neztotožňuje Davida s jeho chybami. Toto je výstraha pro nás a pro mnoho lidí. Někdy se rozlétneme ve velikém nadšení, začneme běhat do kostela, zpíváme, začneme se třeba modlit breviář, nadchneme se pro nějakou katolickou akci, dokonce jsme ochotní pečovat o nemocné a může to být útěk od podstatného. Můžeme budovat „chrám“, o který Bůh nestojí. Pak může přijít krize. Jsme na tom podobně jako David, máme dobré vlastnosti i špatné. Máme mnoho nedořešených věcí. Musíme být

opatrní s tím „já ti Bože postavím chrám, slibuji se polepšit, nikdy nezhřešit“ atd. Je třeba si dávat pozor na své postoje před Bohem a vůči Bohu a na své vztahy s druhými lidmi.

Řeknu příklad: rodiče by rádi **přivedli dítě k Pánu Bohu**. „Ty bys už měl chodit Venoušku do kostela, pojď, já tě naučím modlitbičku ...“ Ale pokud si ti manželé mezi sebou nedokáží vyříkat a řešit základní věci, jak a kam chtějí dítě vést? (Samozřejmě nemůžeme čekat s výchovou dětí, až budeme dokonalí, ale jde o to, neutíkat před nedořešenými věcmi do „zbožna“.) Kdyby manželé naslouchali Bohu, mohli by si všimnout, jak nás Bůh vidí (podle tohoto jednání Boha s Davidem). Všimli by si: „Ano, vím, že máš dobré vlastnosti, ale to tvoje děcko nenechám špatně strkat do kostela, dokavad' se ty sám nesrovnáš.“ To je bohužel problém mnoha „zbožných“ rodičů. Nebo možná častěji zbožných prarodičů, kteří svoje děti vychovali špatně a vnoučata chtějí honem dovést do kostela. Tvrdí: „My jsme vodili děti do kostela, hoši ministrovali, ale to víte jaká je dnešní doba... a už ten minulý režim... A nevěsta z domu nebyla ke kostelu vedená ...“ (tím nechci tvrdit, že vina je vždy na rodičích, jestli jejich děti nevěří v Boha.) Ale je otázkou, jak jsme děti vychovali, jak jsme je vedli k Bohu. Možná jsou takoví, jak jsme je vychovali. (Zrovna králi Davidovi se děti nevyvedly.) Prarodiče si často nepřiznají, a ani třeba nehledají, že děti vedli špatně. Zato teď si myslí, že mají svatou povinnost vnoučata protlačit nebo zahnat do kostela. Nepřiznají, my jsme si špatně vychovali děti. Kdepak, říkají: „Mladí dnes špatně vychovávají, my jsme byli jiní.“ (Kdopak může říci, vychoval jsem dobře, udělal jsem vše, co jsem měl udělat? Ale o to tolik nejde. Jen není dobré si nepřiznat chyby a něco si nalhávat. Nás taky naši rodiče nevychovali bez chyb. Nemusíme si zoufat. Bůh se o naše děti našťastí uchází.)

Zopakují: David byl osobností, které si Bůh váží, což se nedá říct o prarodičích výše uvedeného typu. David si byl vědom svých dobrých i stinných stránek. V 2Sam 7 ještě David neví o svých budoucích hříších, ještě neví, že se stane několikanásobným úkladným a podlým vrahem. Chce stavět chrám, ale protože je nedozrálý, Bůh říká: Ty mi chrám stavět nebudeš. Až později v 1Par 28 říká před dětmi „mám ruce od krve“. Ono by ti, milý Davídečku, postavení katedrály **stouplo do hlavy**. Tví lokajové a dvořané by ti tam zasadili mramorovou desku a zlatým písmem napsali, že chrám postavila Tvá Přejasná Výsost. Davide, nestavěj, rozmysli si to, bylo by škoda, abys zhloupl a nosil nos nahoru. *Kdo rozumíte Božímu zákazmu vstupu Mojžíše do zaslíbené země, propojte si to se zákazem Davidovi, nebudeš stavět chrám. Mojžíš i David přijali bez trpkosti rozhodnutí Hospodina.*

Všimněme si **Marie, matky Ježíšovy**. Proč si ji Bůh vybral? Často bereme jako samozřejmost: Jó, Marie se má, Bůh si ji vybral ... Marii toho Bůh tolik dal... (Řekla mě studentka: „Kdybych se narodila nedotčená hříchem, měla za manžela světce a dítě by bylo synem božím, to by se mi žilo.) Kdepak: Bůh je velice vybíravý pro své nejbližší. Mnoho zbožných matek by bylo ochotno stát se matkou Mesiáše ... (Víte, jak by se natrásaly? Stačí matky některých kněží, jak se některé alespoň zbožně a pokorně pýří, když už si nenatrásají krásné peří.) Jako Bůh ví, co je v Davidovi (i jak bude jednat v budoucnu), tak ví, co je v Marii (a jak bude jednat v budoucnu). Ty mi chceš, Davide, stavět dům? Takových nadšenců je mnoho. Ale já rozhodnu, kdo mně postaví chrám. Mnoho děvčat si přálo a přeje, aby se jim narodil Mesiáš, ale Bůh si sám vybírá matku Mesiáše. Někdy předčasně jásáme nad svojí zbožností a hrneme se do úkonů zbožnosti, na které „nemáme“, nebo by nám uškodily. Marie byla vybrána pro svoji vysokou úroveň, byla určitě velice kvalitní osobností, proto si ji Bůh vybral. Proto říkám, že Maria vyhrála konkurz. Mýlili bychom se, kdybychom si mysleli, že Marie vyhoví pokorné žádosti některých „ctitelů“, kteří se budou dovolávat její přimluvy, aniž by si přiznali, co v náboženském životě zbabrali. Máme budovat dům na skále. Už jste se podívali, co tou skálou je? Ani čárka ze Starého Zákona nepomine, říká Ježíš. Podívejte, jak důležitá čtení, jaká výuka, se nám ve Starém Zákoně nabízí. Jenže tuto lekci nelze stihnout při mši probrat. Budeme-li ovšem jednat dál podle svých „zbožných“ nápadů, stavíme „svůj“ chrám, který nám Bůh nedoporučuje.